

המלצות למדיניות מול האתגרים הביטחוניים המיידיים

written by מאיר בן שבת | 11.10.2025

מסמך זה לא עוסק במאזן הרווח וההפסד של ההסכם שהושג, באשר הוא מעשה עשוי וגם לא בעמדות ובמכניזם להמשך הדיונים במסגרתו. מטרתו היא להמליץ על הדרכים להתמודד עם האתגרים הביטחוניים שמציאות החדשה צפויה להעמיד למערכת-הישראלית.

האתגר הראשון: התאמה והבהרה של מדיניות הפעלת הכוח הצבאי ברצועת עזה בשלבים

המעבר החד ממצב לחימה להפסקת אש בזמן שכוחותינו עדיין פרוסים בשטחי הרצועה, עלול לגרום לחוסר בהירות, לשבש את יכולת הכוחות להגיב לתרחישים השונים וגם לסכן את חיילינו. חשוב לקבוע ולהבהיר לכוחות כי בכל מצב ² השיקול המוביל הוא ביטחון כוחותינו.

נכון לסכם מראש את המענים לתרחישים הסבירים הבאים: כיצד יש לפעול כאשר מזהים פעילים חמושים של חמאס, מנהרות, נשק. כיצד יש להגיב לירי רקטות "סורר" או מול פעילות שחמאס מבצע לתיקון או להכשרה של יכולות צבאיות.

האתגר השני: הגנה על המרחב הביטחוני ומניעת שחיקתו בשיטת הכרסום הזוחל

את הוראות הפתיחה באש צריך לקבוע באופן שיאפשר את השגתו של היעד הזה ולא רק את מניעת הסיכון הישיר לחיילינו. אין לאפשר לחמאס או לגורמי הטרור האחרים, לשחוק את ההגנה על המרחב הזה, על ידי הרגלת כוחותינו להגעתם של ילדים, נשים או זקנים לאזורים אלה, בתואנות שונות.

האתגר השלישי: מניעת ניסיונות לשקם את היכולות הצבאיות של חמאס בחסות המאמצים ההומניטאריים.

בתוך מאות משאיות האספקה שתועבר לרצועת עזה, יהיו גם אמצעי לחימה וכן חומרים ואמצעים דו-שימושיים שנחוצים לייצור נשק ותחמושת. הטענה כי הסחורות מועברות לעזה רק לאחר שיקוף ובידוק, אפילו הייתה נכונה, אין בה מענה לחומרים הדו-שימושיים. יריעות פיברגלס, אלקטרודות, דבקים וכד' יוצגו כמיועדים לשימוש אזרחי לגיטימי ולא לשימושים האחרים שלהם בתעשיות הנשק.

האתגר מורכב עוד יותר כשמדובר בטרקטורים וציוד מיכני כבד, שהכנסתו נדרשת לכאורה לצורך פינוי הריסות ותיקון דרכים, אך כל בר דעת מבין שבאותם כלים גם מכשירים את המנהרות. במציאות שתשרור בעזה לא ניתן יהיה לקיים פיקוח אפקטיבי בתחום הזה. כל שניתן יהיה להשיג הוא האטה והכבדה על מאמצי האויב, באמצעות הגבלה מראש של סוג האמצעים שניתן יהיה להכניס לעזה.

האתגר הרביעי: המדיניות הישראלית האזרחית מול רצועת עזה.

בעת הזו, תרחישים כאלה נראים דמיוניים, אולם די מהר נהיה עלולים למצוא את עצמנו מול מבול של בקשות מצד הפלסטינים בעזה בעידוד גורמי התיווך, לאפשר כניסה לישראל לצורך טיפול רפואי בבתי החולים או מעבר ליו"ש. כדי שלא נתוודע לכך רק לאחר שזה יקרה, כדאי שהדרג המדיני יחליט כבר עתה באופן שלא מותיר מרחב לפרשנות: בשום מקרה לא יורשו פלסטינים מעזה להיכנס לישראל. בהקשר לכך, יש מקום לחשוש כי חמולות מעזה שנאבקו בחמאס, יבקשו מקלט בישראל. גם לגביהן הפתרון לא צריך להיות בתחומי מדינת ישראל.

האתגר החמישי, לא מבחינת חשיבותו, הוא ההתמודדות עם מגמות הטרור בזירת יהודה ושומרון

סיומה של המלחמה כשחמאס על רגליו ועם שחרורם של רבי מחבלים מבתי הכלא בישראל, צפוי להעצים את התמיכה בחמאס ולהגדיל את פוטנציאל הטרור משטחי יו"ש, שגם כך נמצא במגמת החרפה. על הרקע הזה נדרשת החמרה מיידית במדיניות הביטחונית של ישראל בזירה זו. נכון להמשיך בגישה ההתקפית שאומצה בראשית המלחמה, בכלל זאת שימוש באמצעי הסיכול הממוקד. לשב"כ תפקיד מפתח בפיקוח אחר כל אחד מהמחבלים שישוחררו. אין לגלות כלפיהם שום סובלנות.

יהיו מי שיאמרו שהמלצות אלה מקדימות את זמן ודיה לצרה בשעתה. ואולם, ניסיון העבר מלמד כי אם לא נקבל כעת את ההחלטות בתחומים הללו, המציאות תחליט עבורנו.